

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדרדך

ZD HADEREKH زوهديرخ

גיליון 17 / 6 במאי 2026

אלפים הפגינו ב-1 במאי
עמ' 5

הקו הצהוב: סיפוח במסווה

צילום: חיים גולדברג / פלאש 90

בתחרות מי יותר ימני - הציבור מפסיד

הונגריה ופולסטין: 2 מדינות ל-2 דגלים

"קצין משטרה החרים בשבוע שעבר דגל הונגריה ממפגין נגד הממשלה בצומת כרכור, בטענה שהדגל עלול לעורר פרובוקציה" לנוכח דמיון צבעיו לצבעי דגל פולסטין. המפגין סיפר כי לפני שהדגל הוחרם ממנו, הוא הבחין בשוטרת שהביטה בו בחשדנות. "שלושה מתוך ארבעת צבעי דגל פולסטין מופיעים גם בדגל הונגריה, אז אמרתי לה שמדובר בדגל הונגריה", שחזר. לאחר מכן, סיפר, השוטרת קראה למפקד בשטח שהחרים את הדגל. "שהסברתי לו שזה דגל הונגריה, הוא אמר 'אתה אולי מבין את זה, אחרים לא'. הצעתי שאחזיר את הדגל לאוטו, אבל הוא סירב והחרים אותו. כך אירע גם בהפגנה השבועית בצומת כרכור שקדמה להפגנה שבה הוחרם דגל הונגריה. שוטרי החרים ושבר שלט שנכתב עליו "שתי מדינות לשני עמים – ישראל ופולסטין", עצר את המפגין שנשא אותו ואף אזק אותו, בטענה להסתה". לדברי המפגינים, השוטר אזק שם לאחר מכן גם שלושה מפגינים נוספים, ואף התגאה בכך מול השוטרים האחרים, כשאמר: 'מילאתי את המכסה שלי להערב'. המפגין שהשלת הוחרם ממנו סיפר כי כשאמר לשוטר שתפקירו הוא לא לאזק מפגינים אלא לשמור על הסדר והחוק, השוטר איים כי אם לא "יסתום את הפה, ישבור לו את העצמות".

עדי חשמונאי, "הארץ", 26.4

נרמול הטירוף, השנאה... ויוקר המחיה

"כמו כל טירוף, עיוות, שחיתות, שנאה ורוע שהתפרצו בישראל בשלוש השנים האחרונות — גם יוקר המחיה נורמל לחלוטין. אנחנו מתקרבים לבחירות, אבל לשום מפלגה ופוליטיקאי מרכזי אין תוכנית להורדת יוקר המחיה. בכל הרכב ממשלה אפשרי — נתניהו, בנטלפיד או איזנקוט — הישראלים יודעים שישראל היא המדינה היקרה ביותר בעולם המפותח, וגם בשנה הבאה, תחת ממשלה חדשה, היא תהיה המדינה היקרה בעולם. פחית קולה באשרוד תמשיך לעלות פי שתיים או שלוש ממחירה בלונדון או בניו יורק. בסתיו נלך לקלפי לבחירות הגורליות ביותר בישראל. על הכף לא מוטלת שאלת יוקר המחיה או התחרות, אלא סוגיה קיומית: האם ישראל תהפך ליותר אלימה, לאומנית, גזענית, משיחית, מושחתת, פונדמנטליסטית, כובשת, שנואה ומוחרמת בכל העולם — או שנעצור בחריקת בלמים? ישראל אימצה וריאציה של המודל האמריקאי: מדינה עשירה עם נתח עצום מהאזרחים והצרכנים שהם עניים, מוחלשים ומפוחדים. זה מודל מסוכן שבסופו מקבלות מדינות, גם עשירות יחסית, מנהיגים מושחתים שבזים לכל נורמה ומפוררים את החברה".

גיא רולניק, "דה מרקר", 2.5

מה טוב ומה נעים שבת אחים עם סיגר

"ראש הממשלה בנימין נתניהו נפגש בלשכתו עם הפרשן יעקב ברדוגו ועם נתנאל סימן-טוב, נציגו של יצחק מירילשוילי שבבעלותו ערוץ 14. על פי גורם שעודכן בפרטי הפגישה, היא עסקה גם בנושאים מדיניים-ביטחוניים. במהלכה, נתניהו וברדוגו עישנו סיגרים. הממשלה כבר ספגה ביקורת על הטבות רגולטוריות וכלכליות שונות שהיא דחפה לקידומן לטובת הערוץ. ברדוגו גם קידם את מינויו של פרופסור גבי סיבוני לתפקיד ראש המטה לביטחון לאומי. סיבוני, שנחשב למועמד מוביל לתפקיד, הוא אורח קבוע בתכניותיו של ברדוגו ברדיו 'גלי ישראל' ומשמש פרשן קבוע בערוץ 14. ברדוגו נחשב בעל השפעה בלשכת ראש הממשלה, ועמד מאחורי צירוף גדעון סער לממשלה".

מיכאל שמש, חדשות רשת ב', 30.4

דברים בשם אומרם

קצין משטרה עם פה מלוכלך

"קצין בכיר במשטרה תקף חברי כנסת ערבים ברשת X והתבטא נגד אנשי שמאל. בין היתר, הוא כינה את אחד מטיבי 'מחבל' ו'חרא עליך', כתב לאיימן עודה. זאת, חרף הנוהל שאוסר על שוטרים לפרסם התבטאויות פוליטיות ברשתות החברתיות. הקצין, ס'צ' דורון אחרק, משמש ראש ענף חקירות במחוז מרכז. באפריל 2024 הגיב הקצין למזכיר חד"ש אמג'ד שביטה: 'לך לעזאזל, אתה מחבל ובן דוד שלך מחבל'. כחמישה חודשים לאחר מכן הוא נחקר במשטרה".

יהושע (ג'וש) בריינר, "הארץ", 28.4

כלום לעומת ההון שגורפות חברות הנפט

"חייל מהכוחות המיוחדים של צבא ארה"ב נאשם בשימוש במידע מסווג כדי להמר על ללכידת נשיא ונצואלה לשעבר ניקולס מדורו ולהרוויח יותר מ-400 אלף דולר. החייל גנון קן ואן דייק, בן 38 מפייטוויל שבקרוליינה הצפונית, הרוויח מאות אלפי דולרים באמצעות שימוש בפלטפורמה המקוונת פולימרקט כדי להמר על הגעת כוחות ארה"ב לוונצואלה".

גיא אלסטר, "וואלה", 24.4

מכתבים למערכת

"מפגינים זקנים" ואיפה חד"ש?

במאמר שפרסם דויד מרגלית בכותרת "האלטרנטיבה נדחקת לשוליים" ("זו הדרך", 21.4), קיימת הטעה פוליטית לפיה רוב משתתפי ההפגנות שנערכו בשבועות האחרונים בכיכר הבימה בתל-אביב מטעם המחנה הליברלי "מבוגרים, אם לא לומר קשישים". בהפגנות אלה יש השתתפות משמעותית של צעירים, רובם של עומדים ביחד וגם של הדמוקרטים. צעירי חד"ש לא משתפים פעולה במחאה שאינה מאורגנת מטעמם.

זה נכון שהדמוקרטיה לא מעניינת את הצעירים של "יש עתיד" המעורבים במערכה "גיוס לכולם", שלא נחשבת בעיני מאבק על הדמוקרטיה. אגב זה נכון שבמחאות למען דמוקרטיה יהיו פעילים ושלטים של עומדים ביחד או שותפות השלום. אבל המיתוג המפלגתי הוא לא חכם. אנשי מחאה כמוני לא מרגישים בנוח עם שלטים של יש עתיד או של חד"ש. הם גורמים למתיחויות מיותרות.

דורון כהן, באר שבע

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

נפתלי בנט בזירת נפילה של טיל איראני בתל אביב. הבעיה שלו אינה מלחמת הנצח אלא שאנו לא התקפיים מספיק (צילום: חיים גולדברג / פלאש 90)

בקרב על מי יותר ימני - הציבור מפסיד

הורסת לנו את החיים, באופוזיציה עסוקים במלחמת התשה – מי יותר ימני.

נפתלי בנט, מועמד האופוזיציה המוביל לראשות הממשלה, התרברב בטלוויזיה וטען שהממשלה הנוכחית היא בפועל "ממשלת שמאל" (!). הוא חוזר שוב ושוב על עמדתו שיסרב להסתמך בקואליציה שלו על מפלגות לא ציוניות. בנט אף הגדיל לעשות וטען כי נושא המדינה הפלסטינית הוא "לא מעניין". השבוע התייחס בנט גם לתוכנית העלובה "הסל של המדינה" של שר הכלכלה ברכת ורשת הסופרים קרפור. לפי בנט הבעיה המרכזית היא שהתוכנית מחרימה בפועל את חצי מיליון המתנחלים שחיים (בניגוד לחוק) בשטחים הכבושים. מהנהגת האופוזיציה הציונית איננו שומעים מילת התנגדות למלחמת הנצח המיותרת והבזבזנית שכל מטרתה היא לשמור על שלטון הימין המושחת. אנחנו שומעים רק על הצורך להיות התקפיים יותר ולהוביל ל"הכרעה". אנו לא שומעים מפיה ביקורת על הזילות בחיי אדם שלא שיפרה אפילו במעט את תחושת הביטחון פה, אלא רק על הצורך בגיוס של חרדים. אנו לא שומעים מהם מילה על הצורך בחיים משותפים של יהודים וערבים שבכוחם להוביל לשלום, לביטחון ולשגשוג לכולם. במקום זאת מדברים רק ציונית: נשב רק עם ציונים, לא נסתמך על לא ציונים.

התעקשות האופוזיציה לתקוף את נתניהו מימין מאכזבת, אך לא מפתיעה. זה שנים שנתניהו מבצר את שלטונו הודות לאופוזיציה ציונית חלשה וחסרת מעוף. הדמיון הפוליטי של מרבית הפוליטיקאים בישראל הוא כה צר שזה כואב. בנט ושותפו הזוחל לפיד לא מבינים שבלי לספק חלופה מהותית לנתניהו, העתיד הפוליטי שלהם יהיה קצר כמו משך הזמן של "ממשלת השינוי". צל חיוור של נתניהו יכול לשרוד פרק זמן מוגבל בלבד. לצערי נראה שגם שאר חברי האופוזיציה הציונית לא למדו את הלקח הזה.

אך ישנם עוד במרחב הישראלי מקומות שבהם אפשר להרגיש רוחות שינוי. כאלה היו למשל צעדות 1 במאי בנצרת ובתל-אביב בשבוע שעבר. אלפי יהודים וערבים צעדו יחד ודרשו שלום, שוויון, רווחה וסולידריות מול הניצול, הכיבוש והקפיטליזם. מול אלה המתעקשים לבצר דה-לגיטימציה לשותפות עם ערבים בממשלה, בנצרת התעקשו על מאבק משותף ערבי-יהודי. מפעם לראות שוב כל שנה את ההמונים המסרבים להיכנע ומתעקשים לטפח תקווה.

דויד מרגלית

המשא ומתן בין ארה"ב לאיראן לא מתקדם, כל צד עושה שיירים ואיום המלחמה האזורית חוזר, ובגדול. ישראל מעולם לא כיבדה את הפסקת האש בלבנון ובשבועיים האחרונים אנו עדים למספר גדל של אזעקות ביישובי הצפון. האיראנים חוסמים את מיצרי הורמוז, טראמפ חוסם את החסימה האיראנית. השבוע המצב החרף עד כדי ירי טילים איראניים לעבר איחוד האמירויות.

בחדשות מדווחים מפי גורם ישראלי בכיר על אודות "הערכות ישראלית-אמריקאית למערכה קצרה באיראן". כמה קצרה? האם שנתיים וחצי של מלחמה לא הספיקו לנתניהו ולטראמפ? בצד זאת דיווחו בחדשות כי "לפי הערכת המודיעין האמריקאי המלחמה לא עיכבה את יכולתה של איראן לייצר נשק גרעיני". לפי דיווח ברויטרס, אם איראן תבחר לייצר נשק גרעיני יהיו נחוצים לה בין 9 חודשים לשנה. זו הערכה זהה לזו שפורסמה לאחר המלחמה באיראן ביוני אשתקד.

בדפי "זו הדרך" נכתב רבות על כך שהמערכה האמריקאית-ישראלית נגד איראן לא נועדה לשרת את ביטחונם של תושבי האזור, ובטח שלא נועדה להציל את העם האיראני מעול שלטון האייתוללות הדכאני. אנו נמצאים במערכה אימפריאליסטית שנועדה לחזק את ההגמוניה האמריקאית באזור בממשק כוח עולמי. מאחוריה נמצאים אינטרסים צרים של גורמים פרטיים ופוליטיים – כוח, כסף, כבוד, שליטה. בינתיים המציאות בישראל עצמה היא של קריסה. אנשים טרם חזרו לשגרת עבודה וכבר מתכוננים למלחמה הבאה; יוקר המחייב עולה; אלימות נוער רצחנית הפכה דבר שבשגרה; וזכויותינו האזרחיות מצטמצמות. בשטחים הכבושים מחריף טרור המתנחלים, אך אלוף פיקוד מרכז מסביר שאינו מורה על בלימת המחבלים היהודים בשל "השלכות סוציולוגיות". על סיום הכיבוש והלחימה בעזה כבר מופרך לדבר.

הבחירות שאולי יהיו

בתוך הכאוס הישראלי, בין עוגת חבל התלייה של בן-גביר לדבריו של סמוטריץ' לפיהם "ישיבה בממשלה עם מנסור עבאס גרועה יותר מ-7 באוקטובר", רבים מנסים למצוא נחמה בכך שבבחירות שיערכו השנה יהיו חילופי שלטון. זאת למרות הסימנים הרבים לכך שממשלת נתניהו תעשה הכל כדי לדחות את הבחירות. אך בזמן שהממשלה עוסקת יום וליל בביצור שלטונה באמצעות עוד מלחמות ואלימות, ועל הדרך

עושה דברו של סמוטריץ' מונה למנהל רמ"י

הישר ומהאינטרס של הציבור החפץ בחברה בריאה, שוויונית ומתפקדת, הוסיפו מעמותת במקום.

פעילי משט הסיוע שנחטפו בלב ים פתחו בשביתת רעב

בית משפט השלום באשקלון נעתר לבקשת המשטרה והאריך בשלישי (5.5) בשישה ימים את מעצרו של שני פעילי משט הסיוע לעזה שנחטפו בידי חיילים בלב ים בשבוע שעבר. זאת, לאחר שיומיים לפני כן הוא האריך כבר את מעצרו. שני העצורים, טיאגו אבילה וסייף אברקשק מספרד, הם היחידים מ-175 העצורים שהובאו לישראל. המשטרה מייחסת להם, על פי החשד, סיוע לאויב במלחמה, חברות בארגון טרור, קשר עם סוכן זר ועבירות נוספות, אך לא מסרה מידע על פרטי העבירות המיוחסות להם.

עורכות הדין של אבילה ואברקשק, לובנא תומא והדיל אבו סלאח ממרכז עדאלה, טענו כי הפעילים מוחזקים בתנאי מעצר קשים. "הרשויות איימו עליהם שיהרגו אותם או שהם ישהו בכלא 100 שנים, כדי להפעיל עליהם לחץ פסיכולוגי. הם שובתים רעב מיום חמישי (30.4), מוחזקים בהפרדה, כשאור חזק דולק גם בלילה. כל קשר שהמדינה מנסה ליצור בין סיוע לאוכלוסייה אזרחית לבין ארגון טרור מוכחש ונוגד את המציאות. הם נעצרו במרחק של יותר מאלף ק"מ מישראל, במים בינלאומיים ובדרכם ליוון". עורכות הדין הוסיפו כי בכל פעם שהפעילים יוצאים מהתא, גם אם לבדיקות רפואיות, מכסים להם את העיניים לחלוטין. לדבריהן, הדבר נעשה בניגוד לכללי האתיקה הרפואית.

עורכות הדין טענו בפני בית המשפט כי ההליך המשפטי כולו פגום מיסודו ובלתי חוקי. הן ערערו על סמכות המדינה, וטענו כי "אין בסיס משפטי להחלה חוץ-טריטוריאלית של עבירות אלו על פעולותיהם של אזרחים זרים במים בינלאומיים". הן הוסיפו כי "השימוש בחשדות ביטחוניים חמורים מהווה צעד נקמני נגד פעילים הומניטריים", ודרשו את שחרורם המיידי וללא תנאים.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) גינתה בתוקף את "ההפרות המתמשכות של המשפט הבינלאומי בידי ישראל". מק"י ציינה: "אנו עדים להפרה ממושכת ובלתי חוקית של המשפט הבינלאומי, כאשר כוחות חיל הים יירטו את משט סומוד לסיוע הומניטרי לתושבי רצועת עזה במים בינלאומיים, לאחר ארבעה שבועות של הטרדות ואיומים בלתי פוסקים. פעולה זו כללה מעצר של אזרחים שוחרי שלום ממדינות ריבוניות – פעילי שלום וסולידריות שנרתמו למלא את האחריות שהקהילה הבינלאומית כשלה בקיומה: עצירת רצח העם והטיהור האתני של העם הפלסטיני בשטחים הכבושים בעזה ובגדה המערבית".

פעילים נגד הכיבוש קיימו בשני (4.5) בקריית הממשלה בתל אביב "הפגנת זעם – שחרור את פעילי המשט שנחטפו לישראל עכשיו!". הפעילים מסרו כי "אחרי התקיפה וההשתלטות על משט הסומוד לעזה במים בינלאומיים ושורת הפרות חמורות של זכויות אדם, כולל דיווחים על מכות ועינויים, שני פעילים בינלאומיים – סייף אברקשק וטיאגו אבילה – מוחזקים בישראל בניגוד לחוק הבינלאומי בתנאים קשים".

ההתנגדויות הרבות לא הועילו, והשבוע (4.5) חתמו ראש הממשלה בנימין נתניהו, שר הבינוי והשיכון חיים כץ, ושר האוצר בצלאל סמוטריץ' על מינויו של יהודה אליהו, המכהן כיום כראש מינהלת ההתיישבות במשרד הביטחון, למנהל החדש של רשות מקרקעי ישראל (רמ"י). הרשות, החולשת על 92% מקרקעות המדינה, מנהלת תקציב כספי בהיקף של עשרות מיליארדי שקלים ואחראית לשיווק קרקעות ליזמי נדל"ן עבור הקמה של מאות אלפי יחידות דיור ברחבי הארץ. הרשות פועלת גם בשטחים הפלסטיניים הכבושים. ממשלת הימין אישרה בתחילת השנה הקמת "יחידת פיקוח ייעודית של רמ"י שתפעל ביהודה ושומרון, בעיקר בשטחי C, שתשמור על אדמות המדינה ותפעל נגד השתלטות על קרקעות". כמו כן אישרה הממשלה "חידוש רישום המקרקעין ביהודה ושומרון, במטרה ליצור ודאות משפטית ולהסדיר את ניהול הקרקעות באזור בדומה למקובל בישראל".

השר סמוטריץ' הוא זה שדחף למינויו של אליהו, המקורב אליו זה שלושה עשורים. סמוטריץ' הוא גם השר במשרד הביטחון שאחראי למינהלת ההתיישבות ולמינהל האזרחי בשטחים. הוא מינה את אליהו לתפקידו הנוכחי, שאותו בנה כדי לשלוט בסמכויות האזרחיות בשטחים הכבושים. יצוין שאליהו כיהן בעבר גם כמנכ"ל עמותת רגבים, שמטרתה - "להשפיע על כלל מערכות השלטון במדינה, להביא לפעול לאור עקרונות היסוד הציוניים ולממשם להלכה ולמעשה, לשמירה על אדמות העם היהודי ועל אוצרות הטבע והנוף של ארץ ישראל ולמניעת השתלטותם של גורמים זרים על משאבים אלו". פעילותה של העמותה מתמקדת בגדה המערבית ובנגב.

למינויו של יהודה אליהו התנגדה בראש ובראשונה היועצת המשפטית של משרד השיכון, אפרת פרוקצ'יה. לדברי די"ר מיכל בראייר מעמותת במקום – תכנון וזכויות אדם, "המינוי של אליהו נעשה תוך הנמכת תנאי הסף לתפקיד, באופן שאפשר לו להתמודד עליו למרות שאינו עומד בקריטריונים שהיו נהוגים לפני חמש שנים, בעת מינוי ראש רמ"י הקודם. לפיכך, מינוי זה הינו בלתי תקין ובלתי ראוי. בנוסף, הרקורד של אליהו מעלה חשש כי הפקדת ניהול קרקעות המדינה בידיו תביא להעמקה של האפליה וההדרה של האוכלוסייה הערבית והבדואית, הסובלות גם כיום מהזנחה ומהתעלמות בכל הנוגע לתכנון ולפיתוח.

"אליהו עמד בראש תנועת רגבים, הנאבקת נגד הכרה ותכנון של יישובים בחברה הערבית. נוסף על כך, הוא כיהן כמנכ"ל המועצה האזורית בנימין ועמד בראש מינהלת ההתיישבות במשרד הביטחון שהקים השר סמוטריץ', שבמסגרתה פעל להסדרת תכנונית של התנחלויות, לקידום הסדרת קרקעות מדינה ואישורי בנייה בשטחים, ולאכיפה מוגברת נגד בנייה פלסטינית. הרקורד הזה מחזק את החשש כי שיקולים פוליטיים ואג'נדה המבוססת על אפליה והדרה יתפסו את מקומם של שיקולי מינהל תקין וצדק חלוקתי ברשות מקרקעי ישראל.

"מינהל דמוקרטי תקין דורש את מינויו של אדם שיהווה 'סכר' למחטפים של מדיניות קלוקלת, מפלה, מוטה פוליטית או מושחתת. לאדם כזה ראוי שתהיה אוריינטציה מקצועית, היעדר זיקה פוליטית ישירה וריחוק מקיצוניות שעשויה לפגוע ביכולת שלו לזכות באמון הציבור על מגזריו השונים. כשנושא הקרקעות ביחסי יהודים, בדואים וערבים נפיץ כל כך, מינוי שכזה חורג לא רק מההיגיון של מינהל תקין, אלא גם מהשכל

מפגינים בתהלוכת ה-1 במאי בנצרת (צילום: זו הדרך)

אלפים ציינו את 1 במאי ברחבי הארץ

רוטשילד-נחמני בתל אביב. בין הצועדים היו חברי מפלגת הדמוקרטים ומדריכי תנועת השומר הצעיר, שבשיחה עם "זו הדרך" הביעו אכזבה נוכח "אובדן ערכי השוויון והסולידריות" במסגרותיהם. הצועדים הניפו דגלים אדומים רבים וכן סיסמאות נגד המלחמה, הניצול המעמדי, הכיבוש וממשלת נתניהו. חברי הכנסת מחדש אימן עודה ועופר כסיף נמנו עם הצועדים.

בעצרת שנערכה בשדרות רוטשילד אמר ח"כ עודה: "המטרה החשובה ביותר שלנו בחודשים הקרובים היא כיצד להפעיל את מלוא השפעתנו כדי למנוע מהפשיזם להמשיך לאחוז בשלטון. הדרך הנכונה היא להעמיק ולהרחיב את השותפות היהודית-ערבית. נחוישים להפיל את הפשיזם ולמנוע ממנו לחזור לשלטון, נממש את האלטרנטיבה שאנו מציעים". מזכ"ל מק"י עאדל עאמר הדגיש בעצרת: "צעדת האחד במאי יצאה והגיעה ליעדה על אפס וחמתם של הפשיסטים. המחאה תמשיך לצעוד עד שהממשלה הנוכחית תלך לעזאזל. מעמד העובדים הערבי והיהודי סבל די והותר בשלוש השנים האחרונות, והסבל הזה מוכרח להסתיים בהפלת הממשלה הפשיסטית של נתניהו-מוטריין-יבן גביר". "ביום הזה אי אפשר לשכוח את קובה. אנו שולחים את מלוא אהבתנו, תמיכתנו והסולידריות שלנו לאי הגיבור הזה, הנאבק נגד התוקפנות האימפריאליסטית", הוסיף.

יצוין שיום לפני צעדת 1 במאי בנצרת, פשטו שוטרים רעולי פנים על מועדון מק"י באום אלפחם. ברומה למה שנעשה בשנים עברו בסניף מק"י בנצרת, החרומו השוטרים החמושים דגלי פלסטין שהיו תלויים במקום. לדברי חד"ש ומק"י, השוטרים הסירו את הדגלים ועזבו את המקום מבלי להזהות או למסור פרטים, וכן מבלי להבהיר אם פעלו מכוח צו חיפוש. "לא מדובר במקרה חריג, שכן צעדים דומים ננקטים סמוך לאירועים ציבוריים גדולים", הוסיפו.

יום לאחר מכן, נורו באעבלין יריות לעבר סניף חד"ש ומק"י המקומי, ולעבר ביתו של מזכיר הסניף יוסף חיידר. לדברי חיידר, בשעות הערב קיבל שיחה ממספר לא מוכר עם דרישה להסיר ממועדון המפלגה את הדגלים האדומים שנתלו לציון 1 במאי ובהמשך הלילה התבצע הירי. חיידר ובני משפחתו, שנכחו בביתם בעת התקיפה, לא נפגעו. מחוז שפרעם של מק"י גינה בחריפות את הירי ומסר: "לא יפחידו אותנו. הדגלים האדומים ימשיכו להתנוסס".

שמואל אורניץ

אלפים צעדו בשבת (2.5) בנצרת, ויום לפני כן במרכז תל אביב, בהפגנות 1 במאי של מק"י, חד"ש ובנק"י נגד המלחמה ונגד ממשלת הימין. אלפי יהודים וערבים צעדו בצעדה המרכזית בנצרת מרחוב תאופיק זיאד ועד כיכר המעיין שבמרכז העיר, שם התקיימה עצרת. בין משתתפי הצעדה בלטו צעירים רבים שקראו סיסמאות נגד הניצול הקפיטליסטי, הפשיזם, המלחמה והכיבוש, והניפו דגלים אדומים וכרזות למען השלום והדמוקרטיה בערבית ובעברית. כן השתתפו בצעדה שלוש תזמורות כלי נשיפה וכלי הקשה של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י).

בעצרת שנערכה בסיום הצעדה נשאו דברים ח'תאם ואכד, יו"ר סיעת חד"ש בנעמת; אמג'ד שביטה, מזכיר חד"ש; אריאל עמר, חבר הנהגות חד"ש ומק"י; מינא עלאא אלדין, מזכ"לית בנק"י; ומזכ"ל מק"י עאדל עאמר.

כדבריה ציינה ואכד: "המלחמה הובילה להידרדרות מבהילה במעמד האישה, ובפרט במצבן של הנשים הערביות. הנשים העובדות סובלות פגיעה חומרתית ונפשית. תפקידנו לא רק לשמור על זכויות אלא להיאבק לשינוי המציאות החברתית. אך ללא נשים בעמדות הנהגה לא ייתכן שינוי אמיתי — השתתפות הנשים במוקדי קבלת ההחלטות היא תנאי יסודי להגשמת הצדק החברתי".

אמג'ד שביטה, מזכיר חד"ש, הדגיש בנאומו: "אנחנו כאן, אלפי ערבים ויהודים יחד, במסר ברור נגד הכיבוש והקפיטליזם ולמען זכותם של כל עמי האזור לחופש ולהגדרה עצמית". שביטה סיים את נאומו בקריאה להקמת הרשימה המשותפת. עאדל עמר, שנשא דברים אחריו, אמר: "אומרים לנו שהבעיה היא בין ערבים ויהודים. זה שקר שנועד להעסיק את ההמונים במאבק ביניהם במקום לעמוד על זכויותיהם. המאבק שלנו אינו זה נגד זה אלא מאבק משותף. כשמפריטים שירותים ציבוריים ופוגעים בשכר, כולנו נפגעים. אנחנו אומרים כאן היום: לא נסכים לזה!"

אחרונת הדוברות, מזכ"לית בנק"י מינא עלאא אלדין, אמרה: "אנחנו לצד העובדים, לצד העמים המדוכאים, לצד כל מי שמשלמים את מחיר המלחמות. המלחמות האימפריאליסטיות לא מביאות דבר לבד מדם ומהרס, ומשרתות רק את האינטרסים של בעלי ההון". "עמדתנו נגד המלחמה היא עמדה מעמדית ופוליטית", הוסיפה.

יום לפני כן, מאות יהודים וערבים, רובם צעירים, נטלו חלק בתהלוכת 1 במאי שצעדה מכיכר דיזנגוף עד לקרן הרחובות

המרפאה הניידת של רופאים לזכויות אדם בביקור בסבסטיה (צילום: רופאים לזכויות אדם)

היום בו פגשתי את הטרור היהודי

המקום זקוקים בדחיפות לשירותי רפואה בסיסיים: חלקם באים רק כדי לקבל תרופות שאנחנו, בישראל, קונים בלי מרשם בתחנות דלק או בחנויות פארם. כן, גם אקמול. כשאין יוצא ואין בא, הראשונים להיפגע הם שירותי הרפואה. בית המרקחת הנייד שלנו מספק את התרופות חינם.

למרפאה המקומית מגיע רופא מטעם הרשות הפלסטינית פעם בשבוע ולשעות ספורות. ניתן לראות לא מעט מקרים שממחישים את השלכות הפגיעה במערכת הבריאות: ש' בת 6 סובלת משיתוק מוחין בדרגה קשה מלווה באפילפסיה. בשל הפגיעה המוחית היא לא מסוגלת לעמוד או לשבת בכוחות עצמה, צריכה גם תמיכה לראש ואינה יכולה לדבר. למרות זאת היא מצליחה להבין את הוריה.

את חייה הקצרים היא מעבירה בבית. הוריה מטפלים בה במסירות אך ללא שום הדרכה: מעולם לא שהתה במסגרת חינוכית/שיקומית ולא קיבלה טיפולים פרה-רפואיים כמו פיזיותרפיה וריפוי בעיסוק שהם הבסיס לשימור התפקוד ולמניעת סבל. אין לה כיסא מתאים. מעולם לא הותאמו לה סדים לשמירה על אורך הגידים בגפים התחתונות. ההורים נושאים אותה על כפיהם. מהבדיקה הגופנית שלה עלה שהיא זקוקה לניתוח רחב היקף לשחזור מפרקי הירכיים. קישרתי בינם לבין אורתופד ילדים פלסטיני שהתמחה איתי לפני שנים. אולם גם אם תנוחה, לפנייה דרך ארוכה בתהליך שיקומי. נוכח מגבלת הנגישות בנסיעה, ספק אם תוכל להגיע למסגרת שיקומית לאחר הניתוח (יש בודדות כאלה ברשות).

קורבן אלימות המתנחלים

בסוף היום הייתי עד להמחשה נוספת של הסבל היומיומי הנגרם לתושבי קוסרה משכניהם: כשסיימתי לבדוק את הילדים ויצאתי מהחדר, תפס אותי במסדרון גבר שנראה פחות או יותר בן גילי. הוא התנייד עם קביים ולרגלו סד. היה זה אביו של א' שנורה למוות לנגד עיניו בידי מתנחלים לפני כחודש. האב הוכה גם הוא ונדקר בידי אותם מתנחלים, אחת הדקירות פגעה בעצב הסכיאטי של רגלו הימנית. הוא נותח אך בינתים אינו יכול להרים את כף רגלו הימנית. הדרכתיו אותו לתרגול עצמי לשמירה על אורך הגידים כדי שלא יתקצרו – זה יכול להקל על השיקום שלו במידה ויתאווש העצב. אם לא יתאווש - יישאר עם נכות משמעותית.

הביקור בקוסרה היה מפגש ראשון שלי פנים אל פנים עם תוצאות הפשיעה הלאומנית היהודית.

ד"ר ברי דנינו

החודש יצאה המרפאה הניידת של רופאים לזכויות אדם ליום רפואי בכפר קוסרה בנפת שכם. הכפר עלה לאחרונה לכותרות, כאשר פעילים הגיעו אליו כדי לעזור לפלסטיני שמתנחלים נכנסו לביתו ופגעו ברכושו. מספר רעולי פנים יהודים הגיעו ממאחז סמוך רכובים על ריינג'ר ותקפו באלות ובמוטות ברזל את הפלסטינים ואת הפעילים שאיתם.

במהלך היום הרפואי הקצר למדתי שאירוע כזה הוא השגרה של תושבי הכפר הקטן קוסרה (כ-7,000 תושבים). היום נפתח כמו תמיד בקבלת פנים: התכנסנו עם האני עודה, ראש המועצה המקומית, באחת הכיתות. עודה סיפר על רועי צאן יהודים מחוות סמוכות, הרועים את צאנם בשדות התושבים, על פגיעה יום יומית, התעללות של צעירים יהודים רכובים על ריינג'רים מתחת לבתי התושבים. שלוש מתוך ארבע הכניסות לכפר סגורות (הכניסה שפתוחה ודרכה נכנסנו היא דרך עפר), ומחסומי עפר שנערמו לא מאפשרים גם הפעלת שירותי פינוי פסולת מזה חודשים.

התושבים זקוקים לשירותי רפואה בסיסיים

לאחר קבלת הפנים התמקמנו בבית הספר של הכפר. הצוות הרפואי התפזר בכיתות השונות: כל רופא פתח לפי מקצועו מעין מרפאה לקבלת עשרות המטופלים שהמתינו לו. תושבי

ביפו מתקשים לזכור את עזה

אלמונים הסירו בתחילת השבוע ביפו מאות צילומים של ילדים פלסטינים שנהרגו ברצועת עזה. בעקבות הסרתם, עשרות ערבים ויהודים מתושבי יפו התכנסו בשני (4.5) בבית הירוק שברחוב יפת 93 והשיבו אותם. בין הבאים: חבר מועצת העיר, עו"ד אמיר בדראן, שאמר: "יש המנסים להבעיר את יפו, אבל אנחנו לא ניתן להם".

משותפות השלום נמסר: "להורדת התמונות היו שתי מטרות: להטיל אימה, ולהמשיך במסע ההשתקה והדיכוי של הקולות המתקדמים בחברה. מטרה נוספת הייתה טיוח והסתרת פשעי הכיבוש בעזה. שתי המטרות נכשלו. את האמת לא תצליחו להסתיר: בעזה בוצע טבח ופשעים נגד האנושות שגרמו למותם של יותר מ-20 אלף ילדים".

גם בחד"ש יפו, שחבריה לקחו חלק בפעילות, בירכו על היוזמה. "יש מי שמנסים לפגוע בערך החשוב מכולם: הסולידריות, אבל אנחנו לא ניתן להם. שותפות ערבית יהודית לא בונים רק במילים, אלא במעשים. זו שותפות מתוך שוויון, מתוך סולידריות, ובעיקר, מתוך אנושיות".

בעקבות מאמרו של ד"ר יוסף ג'בארין

ייצוג ערבים הוא חובה אזרחית

הכולל של ערבים בשירות המדינה הגיע עד סוף 2025 ל-16%, מעל היעד הרשמי, אך הודתה בפערים ניכרים בין תחומים שונים: ייצוג גבוה במערכת הבריאות, בשיעור של 24% לעומת ייצוג נמוך בתחומים אחרים.

הפערים בולטים במיוחד בדרגי הניהול, שבהם שיעור הייצוג הערבי עומד על 0.09% בלבד בדרג הבכיר ועל 1.47% בדרג הביניים. המדינה טענה כי היא פועלת לגיבוש המלצה מקצועית לעדכון היעד ובוחרת כלים נוספים, בהם ייעוד משרות, לחיזוק שילוב האזרחים הערבים בשירות הציבורי.

ג'בארין מדגיש כי ישראל אינה עומדת בסטנדרטים בינלאומיים לייצוג אוכלוסיות מיעוט ילידיות. החלטות ממשלתיות ודו"חות מבקר המדינה רבים פורסמו בנושא, אך היישום נותר נמוך ולא מספק. הכותב מציג במאמר גישה טרנספורמטיבית לייצוג הולם של הציבור הערבי שאינו מוגבל למיגור האפליה ואי-השוויון, שמטרתה שוויון דמוקרטי מלא. בין השאר מציע ג'בארין הקמת מנגנונים קבוצתיים מיוחדים ויצירת הגנות מיוחדות למיעוט הלאומי הפלסטיני עבור חלוקת כוח שיוונית במוסדות המדינתיים; הכללת ההכרה להיוועצות עם נציגי המיעוט בצמתי קבלת החלטות קריטיים; וגם זכות וטו בהחלטות מסוימות.

מצב העובדים הידרדר אחרי 7 באוקטובר

מצבם של העובדים הערבים הידרדר לאחר אירועי 7 באוקטובר. העובדים הערבים סובלים מגל פיטורים, מרדיפות, ואף נפתחו נגד כמה מהם הליכים פליליים. דעת הקהל של הרוב היהודי השתנתה לרעה וחוסר האמון והחשדנות כלפי ערבים החריפו באופן ניכר. "בהינתן כי הזכות לייצוג והשתתפות עבור מיעוטים במערכת הפוליטית היא זכות מהותית החשובה למיעוטים וזכויותיהם אחת התקפה, עקרונות דמוקרטיים אחרים יהיו גם כן תחת איום. דיכוי חופש הביטוי של האזרחים הערבים-פלסטינים בישראל והתגברות ביטויי השנאה עלולים לשרת את ממשלת הימין הקיצוני כתירוץ לדחיקתם מאזורי השפעה", כותב ג'בארין ומוסיף: "בהינתן מציאות זו, הסיכויים לשיפור הייצוג של אזרחים ערבים-פלסטינים והבטחת הסכם שלום שיכונן מדינה פלסטינית בצד ישראל עגומים למדי".

הבטחת ייצוג הולם לאזרחים הערבים אינה מחוזה של רצון טוב של הממשלה כלפי אזרחיה הערבים. מדובר בזכות בסיסית עבור יישום מלא של זכויות המיעוט הלאומי הפלסטיני בישראל כקבוצה וכיחידים. מדינה דמוקרטית אינה מתנה את זכויות אזרחיה הערבים כפי שאינה מתנה את זכויות אזרחיה היהודים. לפני עשרים שנה פורסמו מסמכי החזון של החברה הערבית. כתביהם הציגו נקודות שונות להגשמת חזון המדינה הדמוקרטית והבטחת זכויות האזרחים הערבים.

ממשלת בן גביר-נתניהו היא איום ממשי ומידי על המשטר הדמוקרטי בישראל. כדי לחזור למסלול דמוקרטי ולמנוע הדרדרות נוספת לתהומות הלאומנות, חיוני להתוות דרך אמיצה לשוויון מלא של האזרחים הערבים. מהלך כזה יבטיח את דמותה הדמוקרטית של ישראל לשנים רבות ובכך העת יוביל להקמת מדינה פלסטינית בצדה.

זהר אלון

האזרחים הערבים בישראל סובלים מתת ייצוג כרוני ומתמשך במשרדי ממשלה ובצמתיים קריטיים של קבלת החלטות על אף היותם 21% מהאזרחים בישראל. הפער בייצוג והשפעותיו מורגשים היטב במקומות רבים בחברה הערבית. חוקרי המכון הישראלי לדמוקרטיה מצאו במחקר שפורסם לפני כמעט עשור, כי על אף ניסיונות שנעשו לשילוב אזרחים ערבים בשירות הציבורי בכל הדרגים, ובייחוד בדרגים הגבוהים, הייצוג נותר נמוך ועלוב. עוד צוין כי בשנת 2016 הושג היעד הכללי לשיעור העסקת עובדים ערבים בשירות המדינה שעמד על 10%. אולם תפקידים בכירים (הסגל הבכיר) במשרדי ממשלה מרכזיים וחשובים נותרו חסומים בפני עובדים ערבים. במשרדים כמו משרד התחבורה, משרד החינוך ואחרים שיעור העובדים הבכירים הערבים צונח ל-2%, ובמשרד לביטחון פנים ובמשרד החוץ לא היה כלל ייצוג לערבים בתפקידים הבכירים.

במאמרו שפורסם בכתב העת של אוניברסיטת קולומביה למשפט זכויות האדם, כתב ד"ר יוסף ג'בארין כי הרוב היהודי בישראל משתמש לרעה בכוחו כדי למנוע ייצוג הולם ושוויוני של האזרחים הערבים במגזר הציבורי המעסיק מאות אלפי עובדים. ג'בארין הדגיש כי הדבר משליך ישירות על חיייהם של מיליוני אזרחים שהאג'נדה והאינטרסים שלהם שונים מהאג'נדה הכללית.

הדרה מכוונת ורבת שנים

ההזנחה הממסדית, אי-השוויון הכלכלי והעוני ממנו סובלים ישובים ערביים רבים ואוכלוסיות ערביות בערים המעורבות הם פרי הדרה מכוונת ורבת שנים. הגדלת מספר הבכירים הערבים בשירות הציבורי, המכירים את צרכי החברה הערבית, עשויה לשפר את איכות השירותים הניתנים לאזרחים הערבים, לקדם את מימוש החלטות הממשלה, ולהתאימן למיעוט לאומי בעל צרכים ייחודיים. במאמר צוין כי בתחומים כמו תרבות, בריאות וחינוך, התאמה ושיפור השירותים באמצעות איש בכירים ערבים יסייעו בצמצום אי-השוויון.

יצוין שבחודש שעבר דן בג"ץ בעתירה שהגיש מרכז מוסאווא נגד נציבות שירות המדינה בדרישה להבטיח ייצוג הולם לאזרחים ערבים בשירות הציבורי. בתום הדיון העניק בית המשפט למדינה ארכה עד 19 ביולי להגשת הודעת עדכון מקיפה באשר למדיניות שילוב האזרחים הערבים בשירות הציבורי. בהחלטתו דרש בג"ץ מהמדינה להציג תשתית נתונים עדכנית ומפורטת על שיעורי הייצוג בכל משרד ויחידה ממשלתית, לפרט את הצעדים שנקטו להשגת יעד של 10% עובדים ערבים בגופים שטרם עמדו בו, ולהציג את מנגנוני התמרון שנועדו לקדם את השילוב, בצד התקדמות בהליך עדכון היעד הממשלתי הכולל.

העתירה הוגשה על רקע אפליה שיטתית בתעסוקה במוסדות המדינה. לפי הנתונים שהוצגו, שיעור הייצוג של אזרחים ערבים בנציבות שירות המדינה אינו עולה על 2%, ובחלק מהגופים — בהם המכון לרפואה משפטית — הוא אפסי, למרות ששיעורם באוכלוסייה עומד על 21%. העותרים דרשו לעדכן את היעד הממשלתי מ-10% ל-21%, בהתאם למשקלם הדמוגרפי. מנגד טענה המדינה כי שיעור הייצוג

הקו הצהוב בעזה: סיפוח ללא השלכות

והתשתיות האזרחיות שנותרו מאחור מושמדים, ובך הופכת השיבה אליהם בלתי-אפשרית. בה בעת, המשטר הישראלי נוקט צעדים "ביטחוניים" שנועדו למנוע מהעקורים לשוב. פעולות אלה נשנו שוב ושוב בפלסטין במשך עשורים, ובכל פעם העקירה הפכה קבועה.

בעוד שלפי הפסקת האש היה על הצבא הישראלי לסגת חלקית, בפועל קורה ההיפך. משום שההתפשטות הטריטוריאלית של ישראל מתקדמת באמצעות הסדרי ביטחון ארעיים ולא בסיפוח רשמי ומלווה בשתיקה תקשורתית, הקהילה הבינלאומית רואה בה הפרה טכנית של הפסקת האש במקום תהליך היסטורי של גזל אדמות פלסטיניות.

בטונדה צהובה המסמנת את הקו הצהוב בלב שג'אעיה (צילום: בצלם)

ההיסטוריה מלמדת: הארעי נעשה קבוע

מאז 1948 שירתו ההסדרים הפוליטיים שנלוו להפקות האש את מדיניות ההתפשטות הישראלית. הקו הירוק שנקבע ב-1949 בעקבות הנכבה נועד לשמש קו הפרדת כוחות צבאי, אך הפך גבול דה-פקטו של ישראל. בכך הותר בידיה שטח גדול הרבה יותר מזה שהוקצה לה בתוכנית החלוקה של האו"ם. הסכמי אוסלו 1993 הגדירו את השלטון העצמי הפלסטיני כצעד בדרך לריבונות, אך אפשרו לישראל להמשיך להשתלט על שטחי הגדה המערבית ולהרחיב את ההתנחלויות – מ-110 אלף מתנחלים ב-1993 עד מעל 700 אלף כיום. גם ההתנתקות מעזה ב-2005, שהוצגה כנסיגה, איפשרה לישראל לחזק את שליטתה בגבולות, במרחב האווירי והימי ובגישה לעזה, ואף לקבע את ההפרדה בין הרצועה לגדה. במציאות, הסדרים אלה ערפלו את מציאות ההתרחבות הישראלית. הם סימנו דה-אסקלציה רטורית, שעה שהתוקפנות הצבאית וההשתלטות המרחבית נמשכו. המשטר הישראלי משתמש בארעיות כאסטרטגיה, ומנצל הסדרים טנטטיביים כדי להשליט שלטון קבוע.

ישראל כבר עשתה ניסויים בסיפוח רשמי. בשנת 1981 סיפחה ישראל את רמת הגולן – צעד שהאו"ם הגדיר כ"בטל ומבוטל". אך למרות הגינוי מצד מועצת הביטחון, זו לא נקטה שום צעד אכיפה נגד ישראל. דבר דומה אירע ביחס לירושלים המזרחית, שגם הסיפוח שלה הוגדר "בטל ומבוטל", בעוד ההתפשטות הישראלית נמשכת חרף הגינוי הבינלאומי.

לעומת זאת, הסיפוח דה-פקטו של שטחי C בגדה המערבית מתקדם ללא הכרזה רשמית, באמצעות הרחבת התנחלויות, סלילת כבישים ופרסום צווים מנהליים. הלקח שלמדה ישראל מרמת הגולן ומירושלים הוא שסיפוח רשמי חושף את הפרת הדין הבינלאומי, בעוד סיפוח זוחל מנרמל את השינוי הטריטוריאלי ללא רגע מכריע של עימות עם הקהילה הבינלאומית.

המשטר הישראלי מעדיף אפוא סימוני גבול ארעיים על פני גבולות פורמליים. הסדר זה מאפשר לו להמשיך להשתלט על שטחים חדשים ובה בעת לשמר את אשליית הזמניות. הקו הצהוב הוא חלק מהשיטה: הוא מטשטש את מציאות הסיפוח, אך הורס את חייהם של פלסטינים אשר בתיהם, אדמותיהם ופרנסתם נקלעים לתחום השליטה המתרחב.

אחמד אבסאיס

מתוך מאמר באתר "א-שבכה - רשת המדיניות הפלסטינית"

ישראל שרטטה בעזה קו צהוב כדי להשיג מה שתמיד רצתה: אדמה פלסטינית. הקו הצהוב אינו גבול; גבולות בינלאומיים נקבעים בהסכמים בילטרליים או בהכרה הדדית בהתאם לדין הבינלאומי. הקו הצהוב, לעומת זאת, הוא קו תיחום צבאי שנאכף בכוח של ישראל. במקומות מסוימים הוא מסומן במחסומי בטון צהובים.

הקו הצהוב הוא חלק מהיגיון קולוניאלי-התיישבותי רחב יותר: ישראל מעולם לא השלימה את סימון גבולותיה. כמה מהם עדיין מתבססים על קווי שביתת-נשק, כיבוש צבאי או תביעות טריטוריאליות שנויות במחלוקת. אי-הבהירות המתמשכת באשר לגבולות המדינה מאפשרת לישראל להרחיב בהתמדה את ההתנחלויות, את שטחי החיץ ואת אזורי הכיבוש הצבאי באמתלה ביטחונית.

אי-הבהירות אינה מקרית. למרות שהרשויות הישראליות מציגות את הקו הצהוב וסימונים טריטוריאליים דומים כאמצעי ביטחון זמניים, אכיפת הסימונים הללו מחוללת שינוי ממשי בשטח. סיפוח רשמי יאלץ את ישראל לשלם מחיר דיפלומטי ומשפטי גדול יותר, כולל חקירה אפשרית מצד בית הדין הפלילי הבינלאומי ואף סנקציות מצד הקהילה הבינלאומית. מאמר זה טוען כי הגדרת הקו הצהוב כאמצעי ביטחון זמני שאינו גבול קבע מאפשרת למשטר הישראלי להשתלט על שטח ובה בעת להתחמק מהמחיר הפוליטי עבור סיפוח רשמי.

הסימון יוצר מציאות בשטח

מאז תחילת הפסקת האש באוקטובר 2025, הזיזה ישראל את הקו הצהוב עמוק יותר לתוך שטח הרצועה – כ-300 מטר מערבה באזור שג'אעיה וכ-500 מטר מערבה בשכונות של מזרח העיר עזה. מדי יום הקו מוזז ומוחק עדויות לרצח העם בעוד ההרס נמשך.

כוחות ישראלים הרסו חלקים גדולים של השטח הבנוי ברצועה: בתים, מסגדים, בתי חולים ואוניברסיטאות. משפחות נעקרו תחת אש ארטילרית ועקב התקדמות כוחות הכיבוש. אלה שהותר להם לחזור מאוחר יותר מצאו בטונדות במקום בו עמדו בתיהם, שכן הצבא הישראלי מקדם את סימוני הגבול הצהובים כדי להרחיב את שטחי שליטתו.

הסיפוח דה-פקטו מתקדם בדפוס המוכר מן הגדה המערבית הכבושה. ככל שהמתקפה הישראלית נמשכת, פלסטינים נאלצים לעזוב את בתיהם והופכים עקורים. הבתים

הערת שוליים: די למלחמה

הצליח לאתר שום משפחה יהודית-גרמנית ששילמה במלחמה זו מחיר כה כבד. מצד שני, החריגות הזו היא נורמלית, שכן ניתן להקיש ממנה על הווי החיים של הבורגנות היהודית-גרמנית בפתח המאה העשרים.

לאחר שעברו מהעיירות אל הערים הגדולות, יהודים רבים בגרמניה הצליחו להשתלב במעמד הגבוה. עם הכסף באה האידיאולוגיה: בקרב יהודים אלה, שהודו למדינה שאפשרה את שגשוגם אך בו בזמן סבלו מהאנטישמיות הגוברת, חלה התעוררות לאומית. משפחת היילברון מגלמת בצורה מיטבית תופעה זו, שכן בניה התמסרו בכל ליבם לשתי תנועות לאומיות: ללאומיות הגרמנית, בשמה הם נפלו בשדה הקרב; וללאומיות הציונית, בשמה הם עשו ספורט ותיירו בארץ. כפי שיואלי מציין, באותה תקופה אידיאולוגיות אלה עוד לא עמדו בסתירה זו לזו.

באמצעות סיפורה של משפחת היילברון, מתאר יואלי בפיוטיות רבה איך החלטות קטנות תלויות בפוליטיקה גדולה. הספר אינו מחקר שיטתי, אך זו מעלתו: כשיואלי מגלה פינה שמעניינת אותו – כמו הקלטות האופרה הראשונות, או בית הקברות היהודי בברלין – הוא מסתעף לעלילות צד מגניבות, ברגעים אחרים, שנראים ליואלי משעממים או לא חשובים, יואלי מדלג, ולפעמים אף כותב במפורש שהוא בוחר שלא לפתוח דלת כלשהי. מי שמחפש סקירה היסטורית מדוקדקת לא ימצא אותה כאן. אך דווקא החובבנות המחקרית חושפת את סקרנותו ותשוקתו העצומה של המחבר, שבגללן "מעייין פלאים", בעיניו, הוא ספר מומלץ אף יותר.

אישי-פוליטי בין גרמניה לישראל

הספר מיועד לקהל הרחב, ובכל זאת נעשה בו שימוש תדיר באמצעי שמזוהה בדרך-כלל עם כתיבה אקדמית: הערות שוליים. ברם אצל יואלי הערות אלה אינן משמשות להפניה למקורות, אלא מהוות נדבך טקסטואלי נוסף המאפשר למחבר להתכתב באופן ישיר יותר עם מושאי מחקרו. נכון, הספר כולו אישי ופוליטי, אך בהערות השוליים שלו מגיב יואלי בשנינות, בתפעלות ולפעמים אפילו בספקנות לשורות שהוא עצמו כתב, ומגלה פן אישי ופוליטי עוד יותר.

בהערות השוליים נחשפת שגרת חייו של המחבר: הרגלי הריצה, הטבעונות ואהבתו למשפחתו. במקביל, ההערות גם חושפות באופן טבעי ולא מתנצל את תפיסתו ההומניסטית והרדיקלית. זאת עם משפטים שמערערים על מושג הלאומיות המדכא והמלאכותי והמבקרים לעומק את ההיסטוריה הציונית המדממת. הערת שוליים אחת מתייחסת, כביכול, רק למלחמת העולם הראשונה, אך נחתמת כך: "אני מתעב מלחמות". בהערת שוליים נוספת כותב יואלי שכאזרח ישראלי הוא שותף לפשעים שישאל מבצעת בשטחים הכבושים ובעזה. כך, בהערות שמתכתבות עם תוכן הספר, עם המציאות וגם זו עם זו, משווה הספר בין גרמניה לישראל, מהרהר על מה שמותר ואסור להשוות, ומתנגד באומץ למלחמה.

בין הרובד האישי לרובד הפוליטי, בין הסיפור המשפחתי למיקרו-היסטוריה, בין ברלין לגבעת חיים איחוד ובין גוף הטקסט להערות הממוספרות, "מעייין פלאים" הוא הרהור מרתק ויפה. הספר מאיר הן את ההווה העגום והן את העבר שהוביל אליו.

גולי דולב-השילוני

חברי "אגודת בר-כוכב", ביניהם קרוב משפחתו של אורי יואלי (צילום בעטיפת הספר)

"מעייין פלאים", ספרו החדש של אורי יואלי (הוצאת "דפוס בית"), הוא החלק השני של "פרויקט המשפחה". במסגרתו מתחקה יואלי אחר גורלות משפחתיים תוך שילוב בין כתיבה מסאית להיסטוריה פופולרית. הפעם יצא יואלי למסע בעקבות סבתא יודית. המסע מתחיל ברמת השרון של שנות השבעים, קופץ למילאנו ומגיע עד לעיירה גרמנית נידחת במאה ה-19. על רקע כל ההסתעפויות המשפחתיות הללו, אך טבעי שהספר ראה אור בהוצאה המשפחתית של יואלי עצמו, "דפוס בית", שהיא חלק מהגל המתרחב והמבורך של הוצאות עצמאיות וביקורתיות.

אחד המושגים החמים היום בחקר ההיסטוריה הוא "החריג הנורמלי" (Exceptional normal). מונח זה מתאר דמויות מיוחדות ויוצאות דופן, אך שהחריגות שלהן נורמליות במובן זה שהיא משקפת את ההיגיון העמוק של סדר חברתי מסוים. לדוגמה, ב"הגבינה והתולעים", הספר הנודע ביותר באסכולת המיקרו-היסטוריה, חקר ההיסטוריון השמאלי קרלו גינצבורג את מנוקיו – איכר איטלקי שהוצא להורג בידי האינקוויזיציה. מחשבות הכפירה של מנוקיו אכן היו חריגות. אך מתוך הגיון הפנימי, עלה בידי גינצבורג לפענח את האמונות העממיות ה"נורמליות" שרווחו בקרב מעמד האיכרים האיטלקי במאה ה-16. כך, התעמקות בחריגים הנורמליים פותחת צוהר לביקורת מעמיקה של יחסי הכוח בחברה.

משפחה חריגה נורמלית

באופן דומה, גם משפחת היילברון – המשפחה הייקית של סבתא יודית – היא משפחה "חריגה נורמלית". מצד אחד, היא חריגה בהיקף הטררגדיה שפקדה אותה: שלושה מבניה נפלו במלחמת העולם הראשונה; בן נוסף נפצע בה. יואלי לא

1,637 התקפות על פלסטינים באפריל

בעיקר במחוזות שכם, שבו נרשמו 402 תקיפות; חברון - 340 תקיפות; רמאללה ואל-בירה - 312 תקיפות; ובית לחם - 171 תקיפות. נתונים אלה מצביעים, לדברי השר, על עוצמת הפגיעה השיטתית באזורים אלה.

שותפות השלום

יום סולידריות ברחבי הגדה המערבית

יום שישי, 8.5 | הרשמה מראש דרך שותפות השלום

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

ציון יום הניצחון על גרמניה הנאצית

שבת, 9.5 | 10:30 | היער ע"ש הצבא הסובייטי

חד"ש סטודנטים אוניברסיטת תל-אביב

טקס יום הנכבה

יום רביעי, 13.5 | 12:00 | כיכר אנטין

מזכירות חד"ש

המועצה לבחירת מועמדי חד"ש לכנסת
תתקיים ביום שבת, 16.5, בדיר חנא

סניפי מק"י וחד"ש בנצרת אבלים על מות

סאמיה חכים

הפעילה המסורה, הנציגה הראשונה של החזית בעיריית נצרת
ומשתתפים בצער המשפחה

כואבות את הפרידה מחברתנו הוותיקה

סאמיה חכים

מנהיגה פורצת דרך במערכה לחירות האישה
ושולחות תנחומינו למשפחה

תנועת נשים דמוקרטיות בישראל

מק"י וחד"ש אבלות על מותו של הצייר והסטיריקן

יאיר גרבוז

איש שלום ומתנגד לכיבוש ולדיכוי לאומי וחברתי

גיננים חריפים מצד קהילות נוצריות ברחבי העולם פורסמו השבוע בעקבות תקיפת מתנחלים בשני (4.5) על הכפר הפלסטיני-נוצרי ההיסטורי טייבה בגדה המערבית. על פי הדיווחים בעיתונות הפלסטינית, המתנחלים הקימו מאחז בלתי חוקי על קרקע בבעלות פרטית וחסמו את גישת התושבים למטעיהם במה שהתושבים מגדירים כ"מבצע מתוכנן של עקירה בכפייה".

מעדויות התושבים הפלסטינים עולה כי המתנחלים משתמשים במאחז שהוקם לאחרונה כבסיס להרחבת נוכחותם, להפחדת הפלסטינים ולביסוס שליטה מוחלטת בכפר. משפחות מדווחות כי נמנעת מהן פיסית הגישה לאדמותיהן. גובר החשש כי פלישות מתמשכות אלה יהפכו את החיים במקום בלתי אפשריים. טייבה הוא אחד הכפרים הנוצריים האחרונים שנותרו בגדה המערבית. התושבים מזהירים כי התקפות חוזרות ונשנות, תפיסות קרקע והגבלות תנועה יוצרות לחץ בלתי נסבל שנועד לגרש אותם מאדמות אבותיהם.

הרשות הפלסטינית למאבק בגדר ובהתנחלויות פרסמה השבוע דו"ח חודשי ממנו עולה כי כוחות הכיבוש והמתנחלים ביצעו 1,637 תקיפות במהלך אפריל האחרון, "כחלק מהמשך מדיניות הטרור השיטתית שמפעילה מדינת הכיבוש נגד העם הפלסטיני, אדמותיו ורכושו".

יור הרשות למאבק בגדר ובהתנחלויות, השר מואיד שעבאן, הוסיף כי כוחות הכיבוש ביצעו 1,097 תקיפות, ואילו המתנחלים ביצעו 540 תקיפות. לדבריו, התקיפות התמקדו

השבוע לפי איתי בנימיני

מפקדת שבי"ג

אשתי אומרת שנתחיל
בפיוץ ננסיית הקבר

זה הדרק
ZOHADEREKH
كول شمالي ههسسه

zoha.org.il